

VOJENSKÉ HUMORESKY

od LUDĚKA ARCHLEBA.

Pan inženýr Šubrt.

Jak jsem v úvodu podotkl, seznan jsem nejvíce hrdinů našich při sklenici dobrého moku, který rozvízel stavidla jejich výmluvnosti a pfirozené skrovnosti, tak že až na dno duše jim prohlédnouti bylo mi popřáno. Je to zcela přirozeno.

Jsem sám jedním z nich a povím také sám o sobě něco, ale na jiné straně; jen si račte nechat sloužit. Prozatím o jiných, dokud dojem nevyminí.

Svého času chodil jsem as třikrát týdně do zahrádky pivovarní restaurace "u Šenfloků" na Václavském náměstí, a rád popil jsem tam několik sklenic černého ležáku.

Společnost tam nebyla celkem ustálená, ale přece asi u tří stolů se scházeli denní hosté. A mezi nimi byl mladý úředník Chajdar, který se takto také zabýval literaturou, totiž psal kratší povídky a básničky. Byl to univerzální genij.

Básničku pro děti do pedagogického listu, epickou báseň do venkovského rodného žurnálu, pak humoresku do denního listu a hned rebus a šarádu tam a tam, potom pohádky pro mládež všeho věku a konečně i překlad ze švédského, anglického a vlášského die německé Reclamovy knihovny. Toť malý náčrtek jeho činnosti literární.

A na všechno měl času dost, vzor svému "namahavému" úřednímu zaměstnání.

Jednou běhal s tisíciveršovou básní o jakémsi rytíři křižáckém a o strašidlech a zjevu asi půl leta po Praze, všude ji nabízejí, a žloutl a bledl při tom ještě více. Byl takto subtilního vzrůstu, a stále jako by něco cucal mezi tvářemi.

Do redakcí chodil jen v úřednické uniformě, upjat šavli, a stavě se do jakési vojenské pose, ačkoli jakživ vojákem nebyl.

Když někdo neposlouchal jeho řeči, chopil jej svými suchými prsty za rameno, tak že byl každý nucen dávat pozor jen na něho samého.

A nevěřil, či nespál-li se někdo jeho povídkami, nazýval jej svinčuchou mořskou se zelenou krví, a celý večer jej ignoroval.

Rád přinášel své otřesné práce do společnosti, a tu byl nepřítel, kdo si ihned nusedil a nepřetel celou věc na místě.

Dobře že jich nebylo moc, a nebyly dlouhé.

Nebudme ale jedovatými, aby nás také někdo nepodrobil rozboru. K vypravování episek, kterými chci líčiti, musím představit ještě aspoň jednoho pána zevrubněji.

U téhož stolu sedával as třicetiletý pán veselý tvář a živých očí.

Byl vždy pečlivě oděn, na prstech měl několik prstenů starší facony, — důkaz to dobře situované rodiny, a kouřil neustále cigarety, od nichž měl špičky prstů celé žluté a i rty a vousy jaksi žaloutlé.

Stále psal drobné žezané tabáky, který mu přišel do zubů, a vždy, kdy k Šenflokům přišel, pil tak dlouho, dokud těpovali, a vždy s řádnou opicí vřavoval domů.

O jedenácté již propěvoval, a tu zpíval dosti přjemným barytonem uherké milostné písně, neb srbské, bosenské a hercegovské písně junáček.

Já mu vždy nápodoboval ústy drakot tamburice, což se mu velice líbilo, tak že mne nad jiné významovali, a beze všeho úvodu muž i tykali počal.

Ponevadž jednou vyprávěl, že byl několik let vojákem, což bylo vidět na celém jeho vzezření a přímé řeči, měl jsem ho neustále "na mušce."

V náprsní kapse nosil vždy složenou žlutou metrickou míru, a sklepnice, která každého hosta titulovala jen: pane profesor, pane doktor, pane "architek", říkala mu pane inženýr; snad proto, že tam řádný inženýr právě nechočil.

Pán ten jmenoval se Šubrt a vypravoval mi jednou ve chvíli, kdy již pivo ho přemáhalo, že se dosti bohatě oženil s jakousi rozkošnou, a že je spokojen.

Žena jeho že má tak tvrdé spaní, že ho nikdy neslyší, když přijde domů, a tak slabou paměť, že nikdy neví, mnoho-li peněz měla večer v toboлке.

To vypravoval tak jen jako humoresku, — vesele a spokojeně. Jednou ale tvář jeho zvažněla, slze mu vstoupily do očí a tu mi šeptal, že mu stůně jeho jediná dceruška, a že je jí náramně zle, a pomoci ze není.

Na to se spíl až do němoty a já jej musel táhnout až na Vínohrad, a pak jíti teprve zpět na Smíchov.

Moje žínka nemá tak tvrdého spaní, a tenkrát jsem to odnesl za nás oba; ještě jsem dostal, když jsem vyprávěl o ubohém Šubrtovi, — "to prý je pěkný otec."

To já také věděl a proto jsem unikl.

Tak jsme se vzájemně poznali, a také pan Chajdar se s ním toho času seznámil.

U stolu sedávali též tři bratři, všichni již starší a veselí chlapi. Jeden statný, starý úředník, druhý věčně po sklepních pošilávající starý ulizaný mládenec, a třetí mlčelivý a žlutý jako souchotinář. Znáám ho již patnáct let a stále má prý souchotiny, stále je zdravý.

Jednou jsme se sešli všichni pod večer v zahrádce, kde to vonělo sladkem z domácího pivovaru.

"Mám v Palečku humoresku," započal řeč pan Chajdar, "dostal jsem pětku. Platí dosti dobře, tuhle jsem dostal —" a pan Chajdar vykládal, kde co dostal a nedostal honoráře.

Pak zavolal sklepnici, aby mu podala Palečka, že tam má povídku.

"No, co tomu říkáte?" ptal se ihned, jakmile nahlédl Šubrt do čísla, ale ten se jen usklíbil. Vůbec ti dva si byli od té doby ve vlasech, kdy pan Chajdar vykládal, že věří v očistec a předpekli, a kdy pan Šubrt mu opovržlivě odsekl:

"A to chcete být spisovatelem? Co?"

Pan Chajdar se tenkrát moc dopálil, řekl, že jím nechce být, že už jím jest, a že s takovým neznamená nemluví.

Bylo to tehdy k popukání. Ale pan Chajdar už byl jednou takovým. Ku příkladu vyhlédl si rodinu, v té byly čtyři dcery. Udělal si známost s nejstarší, ta se mu vdala, udělal si známost s tou druhou, ta ho nechala, udělal si známost s tou třetí, ta mu zemřela po dvouletém čekání, až se bude moci oženiti, a ve svém zármutku namínil si čtvrtou, a ponevadž již pátou žádnou neměli, a "mutr" se už vdávat nechtěla, vzal si ji konečně asi po třicetileté známosti, kdy se mu dostalo jakéhos definitivní kdesi v kteréš úctárně státní, za ženu. Také dobrodružství lásky. A s těmito zkušenostmi životními stal se spisovatelem. Ostatně ta čtvrtá sestra starala se o svého "divocha" velice pečlivě.

Pan Šubrt čte tedy Palečka dále, pak se dá najednou do smíchu, utřá si oči šátkem, a pan Chajdar u vytržení praví: "No, co? To je legrace, že? To jsem to nabral! E!"

Pan Šubrt se naň podívá sourem a povídá suše: "To já to vaše nečtu! Kampak, vaše rozumy o předpekli bude někdo slabikovat. — Tuhle je ale nějaká vojenská povídka; škoda, že zde není konec. To byl nějaký vypálený kostelník, kdo to psal, ten znal vojnu ze základu. Nepsal jsi to ty, kafarade?"

A Šubrt obrátil se na mne. Já mlčel. Na povídce byl jakýs pseudonym.

Pan kolega na poli literárním sezenal ještě více, a tvář jeho stále něco cucaly.

"Podívejte se, to je legranda," povídá Šubrt třem bratřím a podává jim Palečka.

"Jó, my vojáci, co jsme něco zažili, my můžeme něco povídat, ale tento, takový civilista za peč, kde by takovou látku sebral. Jen co já zažil v Uhrách a Bosně! Byl jsem přidělen stavebním: řídil jsem v Pešti a pak v Sarajevu; a stavěli jsme bosenskou dráhu, holečku. Ale kdepak, o tom nemáte vy ani tušení. Já kdybych psal svoje upomínky, pardije!"

"No tak pište, pište!" volá pan Chajdar dopáleně.

"Vy myslíte, to že je jen tak psát? To by jich psalo!" A zrak sousedův jizivě svezl se po mé sklenici.

"Já nemám na te času, hoř..."

"Já musím v úradě pracovat! Ale poslouchejte, nač bych já to psal? Já když někde v hostinci něco pěkného povídám, tak se pobaví aspoň pět, šest kolem sedících lidí, a zasmějou se; ale když vy něco napíšete, tak to kolik set lidí zahodí, a nezasměje se ani jeden. Co? Mám pravdu?" otázal se Šubrt rozmachem ruky. Bylo půl dvanácté, Šubrt měl již dvanáct sklenic piva.

"Člověk může psát a povídat jen o tom, co zažil, co viděl, myslím si, jinak je to žvanil a fantasta," vykládá Šubrt dále a kroutí cigaretu svými žlutými prsty.

"A povězte nám tedy něco z vojenského života, pane Šubrtě," žádá jeden ze tří bratří, "když jste tolik zažil."

"Z vojenského života chcete? A toho já vím na fůry. To by bylo látky na humoresky," a Šubrt jezdil pohledem po Chajdarovi, který si čte svoji humoresku sám a nahlas se smál. Když slyšel o látece, pozvedl hlavu a počal naslouchat.

"Tak ku příkladu tohle máte z vojenského života:

Když jsem byl u stavebního říditelství v Pešti — stavěli jsme tenkrát novou vojenskou nemocnici, — byl k nám přidělen od ženíjního pluku jakýsi desátník Šejnoha, Čech, šikovný chlapík a "těžká váha."

Najednou se mu zastesklo po českém pivě nějak, nebo po čem, a chodil jako vrtolavý.

Ptám se ho jednou, co mu je, a on povídá: "Mlý pane... (Šubrt titul svůj tehdejší nevěděl, jako vůbec nikdy o své šarši nemluvil, mohl býti pravě tak důstojníkem, jako poddůstojníkem nebo písařem a křesťem za denní plat), já bych se náramně rád podíval domů; u nás bude posvícení, a to bych tam rád byl.

Přijedou přibuzní z celého okolí, a to by tak člověk sehnal nějaký příspěvek na vojnu."

"Inu, jděte k rapportu," povídám, "snad vám starý dovlí, ale je moc práce, na dlouho to nebudě."

"Jen aspoň pět dní," povídá Šejnoha. A druhý den byl u rapportu.

Pan oberstlieutenant je měl od hlavy až k patě, patrno se mu hoch líbil; však byl též hezký urostlý, a u děvčat měl štěstí.

"Co pak nám nesete, desátníku?" povídá velitel vldně.

A Šejnoha se smutným obličejem prosí za týdenní dovolenou.

"K čemu to potřebujete?"

"Umřela mi sestřenice. Vyrostli jsme spolu jako bratr a sestra, a rád bych ji na poslední cestě doprovodil..."

Šejnohovi vytryskly slze náhle z očí.

"A máte nějakou zprávu o tom?" vyzvídá velitel, který znal ze své dlouholeté praxe různé vojenské mazanosti.

"Mám, pane oberstlieutenant," vece Šejnoha a vytahuje z kapsy dopis a nějakou fotografii.

Velitel polohlasně čte:

"Mlý hmmm! Dnes zemřela tvoje milá sestřenice na souchotiny, přijeď hned. Jseš také dědicem malé částky — hm, hm... No, tak jedte si na pět dní. A kdo to psal psal?"

"Tatínek!"

"Hmm, tatínek? Tak dobře. A co to držíte v ruce?"

"To je prosím fotografie té sestřenice," stále smutným tonem odpovídá ani nemrkaje pfi tom Šejnoha.

Fotografie představovala ještě mladou, velmi hezkou, elegantní dámu.

Plukovník se na ní podíval, pak na Šejnohu, a pohybuje nervosně levým lýtkem, odsupěl nosem a pohledl na rub fotografie, jako by maně.

"Odkud pak je vaše sestřenice?" táže se dále.

"Z Brandýsa nad Labem."

"Svobodná?"

"Svobodná!"

"Česka?"

"Česka!"

"A vlastně jest to vaše sestřenice?"

"Poslušně hlásím, pane oberstlieutenant, že ano!"

"Byla v cizíně?"

"Toto, poslušně hlásím, ani snad v Praze nebyla."

"Hm, hm," stále se odívá starý, a obočí mu poskakuje do výše.

"Já nemám na te času, hoř..."

"A to vám tuhle fotografii po-

Šejnoha se stává malomyslným; zbledl a již méně určitě přisvědčuje.

"Tak dobrá; přijďte dnes ke mně do bytu odpoledne, rozumíte?"

"Ano!"

"A tu fotografii si zatím podržím."

Tím rapport skončil, a sotva Šejnoha vyšel, dal se velitel do nehorázného smíchu a ukazoval nám podoběnkou.

"Je to chlapík smělá! Ale chytí se!"

Poznali jsme podobu mladé paní podplukovníkové, a smáli jsme se také.

"A zde je adresa fotografa. Toto je fotografie zhotovená v Paříži před třemi lety. Já mám jen jeden exemplár doma, a ten chovám jako relikvii. Kde to jen ten chlapík vzal?" a velitel se zamyslel.

O své choti byl přesvědčen, že, nač vůbec tyto myšlenky.

Velitel nás na odpoledne pozval k sobě.

Pak přišel Šejnoha a sluha ho ohlašuje.

"Přiveď ho sem!"

Šejnoha vejde, salutuje a stojí u dveří v rozpacích; nemá dobré svědomí.

"To je ta samá fotografie, že?" praví velitel přímo k věci a ukazuje mu tutéž fotografii v pozlaceném rámcí.

"Ano, prosím," zašeptal desátník a udiveně hledí na vyvěšenou fotografii.

"A jest to podoba vaší nebožky sestřenice skutečně, co?"

"Ano," vyklouzlo ještě slabě vzdorujícímu Šejnohovi z bledých rtů.

"Tak, zde je vaše nebožka sestřenice živa a zdráva!" zvolal hle velitel, a do dveří vstoupila mladá, krásná paní podplukovníková, s úsměvem nás zdravíc.

Šejnoha sesinavěl. Nyní sám nechápal. Stál tu v rozpacích nevyslovných.

"Nu, tak, pozdravte svoji nebožku sestřenku. Nemusíte na pohřeb! E? Vstala z mrtvých! Zárazk? Co?" najednou rychle hovořil velitel.

"Odkud máte tu podoběnkou, he? Mluve, sic —"

Bylo nám až líto toho desátníka, a sama podplukovníková pohlížela naň soustrastně.

"Prosím pane oberstlieutenant, já — já —"

"Nu, ven s tím! Co já?"

"Já jsem byl včera v městském lesíku, a tam byl takový člověk, co hádá lidem planety, a ptáček — kanárek tahá fotografie. Hochům nevěsty a děvčatům ženichy. A já jsem —"

"Hahaha", smál se velitel, až celý zrudnul, "a tohle je — haha — to je vaše nevěsta?"

"Ano, pane —"

"Vždyť je to má žena, vy! Věřte opravdu planetám?"

"Ne, prosím!"

"Tak mi moji ženu a vaši nevěstu necháte, co?" smál se velitel již v žertu.

Šejnoha se také již usmíval, ale cítil, že jej "basa" nemine.

"To jste to hloupě vyvedl s tou fotografií, podívejte se, vždyť je to Paříže. Toho jste si nepovsímnul! Vždyť jste mi ráno říkal, že sestřenice nebyla ani z Brandýsa na krok. A kdo psal to psaní, co? Pravdu mluvit, sic!"

"Já, pane oberstlieutenant!" zašeptal desátník.

"Dobrá, a sestřenice vám umřela?"

"Ne! Je živa!"

"Dobrá! A proč chcete na dovolenou?"

Šejnoha povídá skroušeně, že je doma posvícení, a že se sejdou tety a strýci, a že by dostal něco na přilepšenou, tak že chtěl prosit o tu dovolenou, a že ví, že by jí k vůli tomu nedostal.

"To se ví, že ne! A nedos —"

Paní velitelová vzala svého muže pod paž a něco mu šeptala.

Velitel sebou škubal, ale velitelová šeptala dále.

"No, tak, když se za vás "váše nebožka sestřenice" pfimlouvá, tak si jděte na těch pět dní. Ale měl bych vás chut' zavít, rozumíte? Vy — švindlíři!"

Šejnoha skokem byl u mladé paní, poplchl jí ruku, a už byl ze dveří ven.

Vymknutiny neb obraženiny

všeho druhu může si za nynější doby letních zábav a výletů každý snadno uhoniti. Nejsnazší a nejvydatnější pomoci a úlevy v pádu podobných tělesných pohmožděnin poskytuje

ST. JACOBS OIL.

ho života, co?" ptal se ukončuje vypravování Šubrt.

Tři bratři přisvědčovali a smáli se. Pan Chajdar dělal, jako by četl svého Palečka a živě sledoval vypravování Šubrtovo.

"A stalo se to skutečně?" otázal se po chvíli pan Chajdar, chystaje se k odchodu.

"Co?"

"To s tou fotografií!"

"No, jo! Z vojenského života. Toho já vím na fůry," chlubil se Šubrt a kroutil si cigaretu.

Pan Chajdar odešel, a já vzal Šubrtu stranou.

"Odkud máš tuto povídku?" táži se jej.

"A už sám nevím. Je to už dlouho, co ji znám," zní jeho odpověď.

"On to Chajdar použije, uvidíš," povídám, "a ty jsi to snad někde četl! Co potom?"

"A co mi e do toho! Já řekl, že je to z vojenského života, tak co?"

"Ale vždyť je to moje práce," povídám mu, "psal jsem to ještě jako voják v Dalmácii, a bylo to otřesno v jednom zábavném listě českém."

"Ale to je jedno! Nech ho! Věř v očistec! Je mu to podobné! Vždyť věří i starému vojákovi, směje se Šubrt.

Nečali jsme to tedy.

A za dva měsíce vyšla skutečně v jednom venkovském beletristickém listě povídka pod názvem: "Živá nebožka sestřenice." Povídka z vojenského života. Ze zkušenosti čerpal X. Y. Chajdar.

Přinesl jsem list Šubrtovi, a povídám, aby si to přečetl.

Asi za tři dni na to jsme se opět u Šenfloků. A Šubrt začal.

"Tuhle pan Chajdar píše povídky z vojenského života. On to zná, byl na vojně půl minuty, jen co se svlékl a zase oblékl u odvodu. Teď bude psát o očistci!"

A mezi zuby zasyčel: "Stat-skrueppel!"

Chajdar sezenal a počal rty a tvářemi něco cucat. Okolo sedící se smáli.

A Šubrt zlomyslně pokračoval dále:

"Jenže to, co napsal pan Chajdar tuhle v těch listech, to už bylo před osmi lety napsáno. Já to četl, ale trochu jinak."

"To, co jste tuhle povídal, — to jste —" kótká bledý pan Chajdar.

"Nu, ano, to jsem už dávno četl! Z vojenského života, povídka —"

Mrkal jsem naň, aby již mlčel a mne neprozrazoval.

Pan Chajdar pil ještě jednu a poroučel se. Od té doby se u Šenfloků neukázal.

Pan Šubrt jednoho dne přišel a loučil se s námi u stolu se všemi. Byl přeložen někam do Moravy.

Inženýrem nebyl, to jsem věděl, ale byl dozorcem u jisté dráhy. Ale filutou byl! Inu, starý voják.

Apropó, teď je prý "na štrece" v Berouně a vypravuje dále.

Rev W. B. Costley v Stockbridge, Ga., když jedenkrát byl za kazatelským povoláním v Ellenwood, v tomže státu, náhle onemocněl se na cholera morbus. On praví: "Nahodlou přiležitostí dostal jsem láhev Chamberlain's Colic & Diarrhoea Remedy a to myslím, že zachránilo mi život. Lék ten poskytl mi úlevu okamžitě." K dostání ve všech lékárnách.

Do Heun, Nebr. a okolí.

Pánové Fr. Semerád a jeho syn, J. K. Semerád, laskavě přijali jednateleství Pokroku Západu, Hospodáře a Knihovny Americké a jsou tímto oprávněni přijímati předplatná na svrchu udané časopisy a oprávněni kvitovati každého za jakoukoliv nám dluhující

Jediná dráha do Chicago,

která cestujícím poskytuje každodenní vlaky a jízdu do Chicago za světla denního, jest North Western dráha. Vlak vyjíždí z Omaha v 6:40 ráno a přijíždí v 8:15 večer téhož dne do Chicago. Vlak tento jest v popředí doby nynější a jest u cestujících obecněta omažského nejoblíbenějším. Jiné rychlovlaky vyjíždí každodenně do Chicago v 4:55 a v 6:55 večer. Cestovní lístky můžete obdržeti na Farnam ulici v čísle 1401, v městské písařně dráhy "The North Western Line"

OMAHA GLOVE MFG. CO.
1906 Jižní 13. ulice.

Rukavičky všech barev a druhů na skladě.

Rukavičky na order během 2 hodin
Ceny od 25c do \$4.00.

Za každý pár se ručí. Správky zdarma. Mluví se česky.

JOSEF SLÁMA
zařídil skvostný
HOSTINEC